

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

2. Czas powstania

HISTORYCZNY ZESPÓŁ BUDOWLANY ZAŁOŻENIA
DWORSKO-FOLWARCZNEGO OBERHOF

XVI—XIX w.

9. Materiały graficzne

Elementy zespołu:

- 1- Gorzelnia w zespole dworskim
- 2- Dom oficjalistów w zespole dworskim
- 3- Spichlerz i magazyn
- 4- Spichlerz i magazyn
- 5- Magazyn gorzelniany
- 6- Dwór

3. Miejscowość

PIŁAWA GÓRNA

4. Adres (ulica, nr posesji)
ul. Bolesława Chrobrego 32

5. Przynależność administracyjna

województwo: **DOLNOŚLĄSKIE**

powiat: **DZIERŻONIOWSKI**

gmina: **PIŁAWA GÓRNA**

6. Współrzędne geograficzne

7. Użytkowanie obecne

MIESZKALNE

ROLNICZE

8. Stan zachowania

4

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

NAZWY: *Ober-Pfeilau I, Peilau-Oberhof (XVIII-XX w.), Majątek Piława Górna I (po 1945 r.)*

HISTORIA:

Pierwsze informacje na temat właścicieli majątku posiadamy z XVI w. Wówczas też wzmiankuje się Christoph von Naschwitz. Dobra były wówczas jednak podzielone na mniejsze części, które w 1596 r. zakupił Ernst von Heyde. Kolejnym znanym właścicielem był Leonhard Wilhelm von Dobschütz. W latach 1733–1767 wymienia się zaś Ernst von Dobschütz, kolejno zaś w latach 1767–1774 wdowę po nim, a mianowicie Carolinę Wilhelminę von Dobschütz. W 1774 r. dobra zakupił Friedrich Ludwig hrabia von Pfeil na Przerzeczynie-Zdroju, zaś w 1780 r. ich posiadaczem był już baron von Kottwitz. W 1808 r. Majątek Piława Górna I zakupił pan Lucas, zaś w 1826 r. jego posiadaczem stał się kupiec Hausdorf. W 1830 r. dobra nabył hrabia Rzeszy Heinrich XXXVIII von Reuss zu Plauen, zaś po nim majątek przeszedł w posiadanie hrabiego Heinricha LXXII von Reiss zu Ebersdorf. W 1853 r. pałac wraz folwarkiem kupił książę Georg zu Sayn-Wittgenstein-Berleberg. W kolejnych latach dobra często zmieniały właścicieli. Do zakończenia II wojny światowej majątek należał do przedstawicieli rodziny von Ploetz. Po zakończeniu II wojny światowej dwór wraz z zabudowaniami folwarku służył Państwowemu Gospodarstwu Rolnemu. Obecnie zarówno dwór, jak część budynków folwarcznych, służy celom mieszkalnym, zaś pozostała część celom gospodarczym i usługowym.

Zabudowania dawnego majątku Piława Górna I, zlokalizowane przy dzisiejszej ul. Bolesława Chrobrego, zachowały się do dziś w dobrym stanie zachowania. W ich skład wchodził dwór, wzniesiony w XIX i przebudowany na pocz. XX w. wraz z zabudowaniami mieszkalno-gospodarczymi na planie prostokąta. Całość tworzy do dziś czytelną i zwartą całość kompozycyjną z obszernym podwórzem gospodarczym. Niestety, w ostatnich latach obserwuje się pogarszający się stan techniczny części zabudowań folwarcznych, zaś dawne podwórze gospodarcze zostało wtórnie przegrodzone na mniejsze części.

Istniejące zagrożenia, postulaty konserwatorskie, źródła i literatura –
załącznik do karty ewidencyjnej nr 1.

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

20 czerwiec 2023 r.

dr Kamil Pawłowski

ZAŁĄCZNIK DO KARTY EWIDENCYJNEJ

Nr 1

1. Miejscowość	PIŁAWA GÓRNA	5. Nazwa zabytku (jak w karcie), adres	6. Zawartość załącznika
2. Gmina	PIŁAWA GÓRNA	HISTORYCZNY ZESPÓŁ BUDOWLANY ZAŁOŻENIA DWORSKO-FOLWARCZNEGO OBERHOF	ISTNIEJĄCE ZAGROŻENIA POSTULATY KONSERWATORSKIE ŹRÓDŁA I LITERATURA
3. Powiat	DZIERŻONIOWSKI		
4. Województwo	DOLNOŚLĄSKIE		

ISTNIEJĄCE ZAGROŻENIA:

- modernizacja istniejącej, historycznej zabudowy folwarcznej z wykorzystaniem materiałów i rozwiązań ahistorycznych;
- brak działań zmierzających do zachowania historycznych budynków gospodarczych i ich rozbiórki;
- lokowanie na terenie założenia nowych i ahistorycznych obiektów;
- ahistoryczne przekształcenia budynku dworu.

POSTULATY KONSERWATORSKIE:

- zachowanie historycznego rozplanowania dawnego założenia folwarcznego;
- zachowanie bryły i formy budynków wchodzących w skład zespołu dworsko-folwarcznego;
- w przypadku nowych inwestycji zachowanie cech typowych architektury regionalnej, tj. bryły, formy elewacji i kształtów dachów, materiałów wykończeniowych;
- modernizacja istniejącej zabudowy mieszkalno-gospodarczej z poszanowaniem substancji zabytkowej, bryły i formy;
- lokalizacja nowych obiektów tylko w miejscach obiektów historycznych, z powtórzeniem bryły i kubatury po rozpoznaniu historycznego zagospodarowania terenu;
- eliminacja elementów ahistorycznych, powstałych po 1945 r. niewpisujących się w historyczny układ ruralistyczny.

ŹRÓDŁA I LITERATURA:

- Knie J., *Alphabetisch-statistisch-topographische Uebersicht der Dörfer, Flecken, Städte und andern Orte der Königl. Preuß. Provinz Schlesien*, Breslau 1830.
- Knie J., *Alphabetisch-statistisch-topographische Uebersicht der Dörfer, Flecken, Städte und andern Orte der Königl. Preuß. Provinz Schlesien*, 1845.
- Schneek R., *Vergangenheit und Gegenwart von Peilau-Gnadenfrei, Reichenbach in Schlesien* 1911.
- *Słownik geografii turystycznej Sudetów*, T. 21, Wzgórza - Niemczańsko-Strzelińskie, Przedgórze Paczkowskie, N—Ż, red. M. Staffa, Wrocław 2008.
- Zimmermann F.A., *Beyträge zur Beschreibung von Schlesien*, T. 5, Brieg 1785.

Kartografia

- Messtischblatt, *Gnadenfrei* 3135, 1926 r.

20czerwiec 2023 r.

Opracowanie załącznika:
(data i podpis)

Kamil Pomy

dr Kamil Pawłowski

